

**CENTAR ZA INFORMIRANJE I
PRIZNAVANJE DOKUMENATA IZ OBLASTI
VISOKOG OBRAZOVANJA**

1229

Na osnovu člana 45. stav 1. alineja 7. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 59/07 i 59/09), direktor Centra za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja (u daljem tekstu CIP), donosi

**PREPORUKE
O KORIŠTENJU KVALIFIKACIJSKIH OKVIRA U
POSTUPKU PRIZNAVANJA INOSTRANIH
VISOKOŠKOLSKIH KVALIFIKACIJA U BOSNI I
HERCEGOVINI**

CIP, kao državni informacioni centar,

- poštujući da je cilj Preporuka korištenje kvalifikacijskih okvira kao važnih sredstava za pružanje informacija i osiguranje transparentnosti u postupku priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija i kvalifikacija koje omogućuju pristup visokom obrazovanju;

- poštujući Konvenciju Vijeća Evrope/UNESCO-a o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija u evropskoj regiji i njene prateće dokumente;
- poštujući UNESCO-vu Preporuku o priznavanju kvalifikacija i studija u visokom obrazovanju i druge bitne dokumente;
- poštujući Preporuku o korištenju kvalifikacijskih okvira u priznavanju inostranih kvalifikacija Vijeća Evrope/UNESCO-a;
- poštujući odredbe Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini;
- poštujući ustavne nadležnosti organa za priznavanje, odnosno Ministarstva prosvjete i kulture Republike Srpske, kantonalnih/županijskih ministarstava obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine, Odjeljenja za obrazovanje Vlade Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine te stručnih tijela visokoškolskih ustanova određenih njihovim statutima;

preporučuje nadležnim organima za priznavanje u Bosni i Hercegovini:

1. da uzmu u obzir, kod uspostavljanja svojih politika priznavanja, principe sadržane u ovom dokumentu;
2. da promovišu uvođenje ovih principa;
3. da osiguraju da su ove Preporuke dostupne svim zainteresiranim stranama iz oblasti priznavanja visokoškolskih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini.

Ove Preporuke su nastale na osnovu Lisabonske konvencije i Preporuke o korištenju kvalifikacijskih okvira u priznavanju inostranih kvalifikacija Vijeća Evrope/UNESCO-a. Međutim, principi ovih Preporuka mogu se primijeniti i na priznavanje kvalifikacija izdatih u drugim zemljama koje nisu potpisnice Lisabonske konvencije o priznavanju.

DIO I Definicije

1. Pojmovi definisani u Lisabonskoj konvenciji i njenim pratećim dokumentima koriste se u istom smislu u ovim Preporukama.
2. Pojmovi definisani u Preporuci o korištenju kvalifikacijskih okvira u priznavanju inostranih kvalifikacija, koriste se na sljedeći način:
 - a) "nacionalni kvalifikacijski okvir(i) (NKO)" odnosi se na kvalifikacijske okvire razvijene na nivou jedne države ili na nižem nivou, koji su specifični za strukturu obrazovanja i obuke u određenoj državi;
 - b) "krovni okviri" odnosi se na regionalne okvire s kojima su povezani nacionalni kvalifikacijski okviri (na primjer QF-EHEA i EQF-LLL);
 - c) "kvalifikacijski okviri" općenito se odnosi i na NKO-e i na krovne okvire.

DIO II

Opšti principi

1. Ove Preporuke uzimaju u obzir činjenicu da, s tačke gledišta cjeloživotnog učenja, kvalifikacijski okviri mogu olakšati priznavanje prethodnog učenja, budući da kvalifikacijski okviri opisuju kvalifikacije u smislu ishoda učenja nezavisno od načina učenja. Takođe, uzima u obzir činjenicu da se kvalifikacijski okviri mogu koristiti za lakši pristup tržištu rada.
2. Ove Preporuke pokazuju načine na koje kvalifikacijski okviri mogu pomoći u utvrđivanju sličnosti između inostranih kvalifikacija i relevantnih kvalifikacija unutar obrazovnog sistema u kojem se traži priznavanje, kao i da li postoje bitne razlike između kvalifikacija.

3. Činjenica da sve države, pa čak ni sve potpisnice Lisabonske konvencije o priznavanju, nemaju nacionalne kvalifikacijske okvire, ne bi trebala biti prepreka priznavanju kvalifikacija iz tih država. Slično tome, mnoge starije kvalifikacije ne mogu se smjestiti u kvalifikacijski okvir, čak i ako ga je određena država u međuvremenu izradila.

DIO III Preporuke

1. Preporučuje se nadležnim organima za priznavanje u Bosni i Hercegovini da postignu zajedničko razumijevanje sa CIP-om o načinu korištenja nacionalnih, evropskog i drugih krovnih kvalifikacijskih okvira u svrhu olakšavanja poštenog priznavanja kvalifikacija te bi trebali identificirati kakve prilike i izazove nude.
2. Preporučuje se nadležnim organima za priznavanje u Bosni i Hercegovini da pri razvijanju ovih procedura koriste preporuke, mišljenja, pomoć i iskustva CIP-a.
3. Preporučuje se nadležnim organima za priznavanje u Bosni i Hercegovini da koriste kvalifikacijske okvire kako bi olakšali procjenu inostranih kvalifikacija.
4. Preporučuje se nadležnim organima za priznavanje u Bosni i Hercegovini da koriste kvalifikacijske okvire uzimajući u obzir pet ključnih elemenata postupka priznavanja: nivo, ishodi učenja, kvalitet, opterećenje i profil, pri tome imajući u vidu da, u smislu podrške postupku priznavanja u pogledu profila kvalifikacije, kvalifikacijski okviri nude ograničene informacije.
5. Preporučuje se nadležnim organima za priznavanje u Bosni i Hercegovini, kako bi se osiguralo efikasno korištenje kvalifikacijskih okvira u praksi priznavanja, da primjenjuju sljedeće principe:

a) Nivo

- Ukoliko je nacionalni kvalifikacijski okvir povezan, po pravilu nema potrebe da tijelo nadležno za priznavanje dalje istražuje nivo kvalifikacija;
- U slučaju da su kvalifikacije povezane s istim nivoom u krovnim okvirima, treba ih smatrati općenito kompatibilnima;
- Kada dođe do neslaganja nivoa, treba koristiti informacije specifične za kvalifikaciju, između ostalog, dodatak diplomi ili druge dokumente. U takvim slučajevima, treba uzeti u obzir formalna prava koja proističu iz kvalifikacije u državi koja vrši priznavanje.

b) Ishodi učenja

- Ishodi učenja nacionalnih kvalifikacijskih okvira i krovnih kvalifikacijskih okvira su sveobuhvatni i nude referentnu tačku za priznavanje;
- U slučajevima kada ishodi učenja definisani kvalifikacijskim okvirima nisu dovoljni za postupak priznavanja, treba koristiti detaljniji opis ishoda učenja koji nude ustanove. Opis ishoda učenja u dodatku diplomi ili drugim dokumentima koristan je za postupak priznavanja.

c) Kvalitet

- Potrebno je uspostaviti transparentnu vezu između priznavanja, kvalifikacijskih okvira i osiguravanja kvaliteta.
- Ukoliko je nacionalni kvalifikacijski okvir povezan, pretpostavka je da je osiguran kvalitet pojedinačnih kvalifikacija koje nadležno tijelo

uključiti u okvir. Prema tome, kao opšte pravilo, nema potrebe da tijelo nadležno za priznavanje provjerava kvalitet kvalifikacije.

d) *Opterećenje*

- Iako razumiju da bi se kvalifikacije u što većoj mjeri trebale procjenjivati na osnovu ishoda učenja, tijela nadležna za priznavanje u svojoj se procjeni mogu voditi i opterećenjem koje bi studenti trebali imati kako bi stekli određenu kvalifikaciju. To se opterećenje obično izražava u obliku kreditā i pokazuje uobičajeno očekivano opterećenje kako bi se ostvarili ishodi učenja koji se vežu za određenu kvalifikaciju.
6. Preporučuje se nadležnim organima za priznavanje u Bosni i Hercegovini da ako je kvalifikacija izdata u ranijim sistemima obrazovanja, prije donošenja nacionalnog kvalifikacijskog okvira zemlje u kojoj je kvalifikacija stečena, ustanove da li je takva kvalifikacija uključena u nacionalni kvalifikacijski okvir.
 7. Preporučuje se nadležnim organima za priznavanje u Bosni i Hercegovini da, ukoliko je kvalifikacija stečena u zemlji u kojoj je nacionalni kvalifikacijski okvir donesen i usklađen sa evropskim kvalifikacijskim okvirima (EQF-LLL ili EHEA-QF), u postupku vrednovanja kvalifikacije provjere status kvalifikacije u zemlji izdavanja, kako bi razumjeli nivo, rezultate učenja i opterećenje date kvalifikacije.

DIO IV

Završne odredbe

Ove Preporuke stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 03-33-1-914-1/14

3. oktobra 2014. godine

Mostar

Direktor

Prof. dr. sc. **Borko Sorajić**, s. r.